

Arbeids- og sosialdepartementet
E-post: postmottak@asd.dep.no

Vår fil: B14-HSR-004-ASD
Vårt Arkiv: 402
Saksbehandler: Heidi Sørli-Rogne

Oslo 12. juni 2014

Høring angående ny ordning med aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år

FFO viser til brev av 23. mai 2014 angående forslag til utforming av ny ordning med aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år.

FFOs hovedsynspunkter

- FFO ønsker primært som løsning at aldersgrensen på 26 år i *dagens ordning* med anskaffelse av aktivitetshjelpemidler oppheves.
- FFO støtter den foreslåtte definisjonen av aktivitetshjelpemidler.
- FFO støtter forslaget om at stønaden gis i form av utlån.
- FFO støtter forslaget om at enkel service på utstyret er brukers ansvar.
- FFO støtter forslaget om at det kan innføres egenandel for aktivitetshjelpemidler.
- FFO støtter forslaget om at folketrygden fullt ut dekker utgifter til spesialtilpassing av ordinært utstyr.
- FFO støtter forslaget om at det settes av 4 mill. kroner til stønad til ortopediske aktivitetshjelpemidler.
- FFO er opptatt av at hjelpemiddelsentralens rådgivningsansvar også skal omfatte personer som kommer inn under denne nye ordningen.
- FFO mener ordningen må evalueres etter 2 år.

Aldersgrensen på 26 år for anskaffelse av aktivitetshjelpemidler må avskaffes

Det har i mange år vært et krav fra FFO at også personer over 26 år skal ha tilgang til aktivitetshjelpemidler fra folketrygden. Behovet for aktivitetshjelpemidler endres ikke ved fylte 26 år og vår holdning er at også personer over 26 år må få mulighet til å leve et aktivt liv. FFOs standpunkt er at aldersgrensen på 26 år i dagens ordning må oppheves slik at det blir en lik ordning for de over 26 år som for de under 26 år. Også personer over 26 år må ha tilgang til hjelpemidler til trening, stimulering, aktivisering, lek og sport. Personer over 26 år må ikke være avskåret fra enkelte hjelpemidler på grunn av sin alder.

FFO har deltatt i arbeidsgruppen for utformingen av denne nye ordningen og på første møte ble vi informert om at det som foreslås her er en annen og ny ordning enn den som gjelder for personer under 26 år. Det er bakgrunnen for at vi 25. februar 2014 ettersendte til departementet et tilleggskrav til statsbudsjettet for 2015 hvor vi ba regjeringen om å oppheve aldersgrensen på 26 år i ordningen for anskaffelse av aktivitetshjelpemidler.

Det er fortsatt FFOs primære standpunkt at aldersgrensen må oppheves på *alle* områder og at ordningen må være lik for de over som for de under 26 år. Vi ønsker like vel subsidiært å

kommentere dette forslaget til utforming av ny ordning med aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år. Vi vil imidlertid presisere at det som fremkommer nedenfor er vårt subsidiære standpunkt til saken.

FFO ønsker også å understreke at det har vært et godt samarbeid med departementet om utformingen av denne nye ordningen. Vi ser at flere av våre innspill underveis er blitt tatt til følge av departementet i det endelige forslaget.

Definisjonen av aktivitetshjelpemidler

FFO støtter definisjonen av aktivitetshjelpemidler. Vi mener det er spesielt viktig at det fremkommer klart at det ikke stilles som krav at man må være medlem av en idrettsforening eller at en må drive med organisert sport for å få et aktivitetshjelpemiddel. Det sentrale må være at en ønsker å drive med aktivitet, enten alene, eller sammen med andre.

Det er også viktig at definisjonen praktiseres i tråd med det som er hele formålet med ordningen, altså å kunne drive fysisk aktivitet. Brukeren må avgjøre hva som er ønsket aktivitet ut fra vedkommende sine forutsetninger. Aktivitetshjelpemidlene skal gjøre ønsket aktivitet mulig.

Vi støtter også forslaget om at bruker må bli vurdert i forhold til om hjelpemiddelet er "nødvendig og hensiktsmessig". Det er imidlertid viktig at denne vurderingen knyttes opp mot om hjelpemiddelet er nødvendig og hensiktsmessig for å kunne ta del i de ønskede aktivitetene.

Når det gjelder konkurranseutstyr mener FFO det må tas inn samme formulering om konkurranseutstyr som for personer under 26 år for å vise at man ikke er avskåret fra å få utstyr som av og til brukes i konkurranse. I gjeldende ordning heter det: *"Intensjonen er at det ikke skal gis stønad til konkurranseutstyr til aktive idrettsutøvere som ofte vil ha behov for flere utgaver av samme type utstyr. Funksjonshemmede som av og til deltar i konkurranser skal imidlertid ikke utelukkes fra nødvendig utstyr."*

Stønad i form av utlån

FFO er opptatt av at det skal være en mest mulig lik ordning for de over 26 år som for de under 26 år. Vi mener denne nye ordningen også så langt som mulig må samsvare med hva som gjelder på hjelpemiddelområdet for øvrig. For andre hjelpemidler har NAV ansvar for anskaffelse, oppfølging av reklamasjon og reparasjoner. Vi mener dette er helt grunnleggende prinsipper i den hjelpemiddelformidlingen vi har per i dag, og vi mener dette helt klart må gjelde også for aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år. Dette får en ikke til gjennom en tilskuddsordning.

FFO støtter derfor departementets forslag om at den nye ordningen blir en utlånsordning.

Enkel service på utstyret er brukers ansvar

Departementet gjør i forslaget oppmerksom på at enkel service på utstyret slik som for eksempel preparering av skisåle eller bytte av sykkeldekk vil være brukers ansvar. Når det gjelder hjelpemidler for øvrig har NAV ansvar for all service og reparasjon. Det følger av formålsbestemmelsen i folketrygdloven § 1-1 at folketrygdens formål blant annet er å kompensere for særlige utgifter ved sykdom og skade. Ikke-funksjonshemmede har også utgifter til vedlikehold av utstyr som brukes til samme formål som aktivitetshjelpemidler. FFO synes derfor ikke det er urimelig at bruker selv må ha ansvar for helt enkelt vedlikehold.

Det som er viktig for FFO er at all service og vedlikehold som krever fagkunnskap om hjelpemiddelet må være NAV og hjelpemiddelsentralens ansvar i samarbeid med leverandør. Det samme gjelder all form for service og vedlikehold som er knyttet til selve spesialtilpasningen av utstyret. Dette må også helt klart være NAVs ansvar.

Egenbetaling

I Norge har vi ingen tradisjon for egenbetaling på hjelpemidler. Dette er et prinsipp som FFO fortsatt mener er helt grunnleggende for å sikre deltakelse og likestilling. Når det er sagt, ønsker vi likevel subsidiært å kommentere det departementet foreslår i den nye ordningen.

Departementet skriver i sitt forslag er folketrygdens oppgave å dekke *merutgifter* som følge av en funksjonsnedsettelse. Alle som deltar i ulike aktiviteter har utgifter til ulike typer utstyr. FFO mener derfor det ikke er urimelig at det i denne sammenheng innføres en egenbetaling for aktivitetshjelpemidler. På den måten likestilles funksjonshemmede med alle andre ved anskaffelse av utstyr for å drive aktivitet. Det er imidlertid viktig at opprettholde skillet mellom aktivitetshjelpemidler og ordinære hjelpemidler. Ordinære hjelpemidler er hjelpemidler den enkelte ikke kan velge bort hvis en skal mestre eget liv og kunne leve aktivt og selvstendig. FFO understreker derfor at prinsippet må være at det ikke skal være egenbetaling på ordinære hjelpemidler.

Det er viktig at egenbetalingen for aktivitetshjelpemidler ikke settes så høyt slik at funksjonshemmede som ønsker å drive aktivitet blir avskåret fra det på grunn av dårlig økonomi. FFO er derfor opptatt av det i tillegg til en prosentsats av kjøpesummen settes et tak for hvor stor egenandelen på et enkelt hjelpemiddel maksimalt kan være. Hvis egenbetalingen settes til 10 prosent av kjøpesummen med et kostnadstak på kr. 4000, ønsker FFO at dette skal følges særskilt i evalueringen av ordningen. Det må overvåkes om denne egenbetalingen fører til at folk ikke får de hjelpemidlene de har behov for.

Spesialtilpasning av ordinært utstyr

Når det gjelder spesialtilpasning av ordinært utstyr er det snakk om spesialtilpasning som er nødvendig på grunn av brukers funksjonshemming. For at bruker skal kunne benytte seg av ordinært utstyr vedkommende selv har anskaffet er det nødvendig med en slik spesialtilpasning.

Dette er derfor utgifter som andre enn funksjonshemmede ikke har. FFO mener derfor at det ikke må være egenbetaling for spesialtilpasning av ordinært utstyr. Vi støtter derfor departementets forslag om at disse utgiftene dekkes fullt ut og at det ikke innføres egenandel på spesialtilpasning av ordinært utstyr.

Ortopediske aktivitetshjelpemidler

Som nevnt tidligere er FFO opptatt av at det skal være en likest mulig ordning for de over 26 år som for de under 26 år når det gjelder aktivitetshjelpemidler. Siden det i dag ytes stønad til spesialprotese og ortopedisk fottøy for idretts- og mosjonsaktiviteter for barn under 26 år, mener vi det samme må gjelde for personer over 26 år. FFO støtter derfor departementets forslag om at det settes av 4 mill. kroner av den totale budsjetttrammen på 55 mill. kroner til stønad til ortopediske aktivitetshjelpemidler.

FFO støtter også forslaget om at det for denne type aktivitetshjelpemidler innføres en egenandel på 10 prosent av kjøpesummen med en maksimumutgift på 4000 kroner.

Hjelpemiddelsentralens rolle og ansvar

Hjelpemiddelsentralene som faginstans er viktig for at funksjonshemmede skal få kompetent hjelp slik at de kan fungere optimalt med sine hjelpemidler. FFO er derfor opptatt av at hjelpemiddelsentralenes rådgivningsansvar også skal gjelde for hjelpemidler som omfattes av den nye ordningen. Hjelpemiddelsentralenes formidlingsansvar og forvaltningsansvar ved aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år må være lik som for andre hjelpemidler. For den enkelte bruker er det kontinuitet i hjelpemiddelbehovet; det endres ikke ved fylte 26 år. FFO

mener derfor at hjelpemiddelsentralene må bistå med utprøving og valg av utstyr innenfor den nye ordningen.

Evaluering av ordningen

FFO vil avslutningsvis understreke viktigheten av at ordningen evalueres. Det må vurderes om hensikten med den nye ordningen er oppfylt. Vi mener en slik evaluering må legges frem når ordningen har fungert i 2 år.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

Knut Magne Ellingsen
Leder

Liv Arum
Generalsekretær